

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Michal Zelba

Název práce: Problematika pozemních min v Bosně a Hercegovině: současná situace a dopady na místní obyvatele

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Daniel Heler

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Ve své bakalářské práci si autor klade za cíl zpracovat problematiku výskytu nášlapných min v Bosně a Hercegovině, jako jednoho z vážných důsledků války 90. let, a v neposlední řadě i vliv přetrvávajícího nebezpečí výskytu min na dnešní bosenskohercegovinskou populaci. Konkrétní výzkumné otázky zní: „Jakým způsobem ovlivňuje přítomnost pozemních min místní obyvatele, a proč i po více než dvaceti letech od skončení války pozemní miny stále ohrožují bezpečnost země?“

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

V úvodních, víceméně zdařilých a logicky strukturovaných kapitolách autor zpracovává obecnější i technicistní problematiku pozemních min v kontextu bosenskohercegovinského konfliktu, a to i s přihlédnutím k významnému mezinárodnímu faktoru, což oceňuji. Přesto se zde autor nevyhnul řadě zjednodušujících či zavádějících tvrzení a závěrů, z nichž vybírám, dle mého soudu, ty pro celkovou kvalitu práce podstatnější.

Již na str. 2 se uvádí, že na odmlouvání v současnosti participují i národy, které „spolu dříve odmítaly žít v jednom státě“. Toto tvrzení vytváří dojem, že v dnešní BaH již národy soužití v jednom státě neodmítají, což se i vzhledem k tomu, že BaH jako jednotný stát v zásadě nefunguje, jeví jako přinejmenším velmi optimistické tvrzení ukazující na autorovu možná nepřilíš hlubokou znalost místních poměrů.

V práci se také operuje s pojmem bosenština, která je představována jako mateřský/první jazyk místních obyvatel. Zde autor poměrně nekriticky přejímá nacionalistickou (z pohledu bosňáckého i etatistickou) rétoriku post-jugoslávských válečných struktur, které vzešly právě z krvavých národnostních konfliktů. Hovořit o využívání bosenštiny v případě terénního výzkumu např. mezi Chorvaty z Mostaru, kteří jsou známí nejen svým nacionalistickým smýšlením, ale také lokální hercegovskou identitou, se tak zdá být dosti problematické. Vhodnějším výrazem zdůrazňujícím zřejmou jazykovou jednotu obyvatel BaH a větší části bývalé SFRJ by byl místní jazyk či starší a v českém jazyce zavedený pojem srbochorvatština.

Co se týče problematiky aktérů bosenské války a kladení nášlapných min, autor v textu pomíjí existenci struktur stojících svým působením poněkud mimo hlavní či oficiální ozbrojené síly, tedy vztah JNA a Teritoriální obrany BaH, ale hlavně přítomnost paramilitárních jednotek bojujících na všech třech či více stranách, str. 8 a 9. Mnohost aktérů využívajících min by přitom mohla částečně vysvětlit chybějící dokumentaci a chaos v otázce rozmístění minových polí.

Jako nejvíce problematickou vidím ovšem hlavní část práce, založenou na terénním výzkumu, zabývající se problematikou pozemních min na území BaH v současnosti. Domnívám se, že na pouhých cca sedmi stranách textu není dostatečný prostor pro zodpovězení předkládané výzkumné otázky „jakým způsobem ovlivňuje přítomnost pozemních min místní obyvatele“. Dopady přítomnosti nášlapných min na život obyvatel BiH jsou tedy jen velmi vágně rozpracované.

Pokud by se autor rozhodl ve výzkumu pokračovat, doporučil bych mu zaměřit se na otázku, jak přítomnost nášlapných min ovlivňuje obyvatele zasažených oblastí z hlediska ekonomického, sociálního i psychologického? Jak je tomu v případě oblastí zasažených povodněmi z roku 2014? Druhá předkládaná otázka směřuje, dle mého názoru, k nesmírně zajímavému fenoménu předpokládaného obnovení strachu a nejistoty, který by snad bylo možné do jisté míry projektovat i na těsně poválečnou situaci v celé zemi. Dále by bylo možné a vhodné ptát se po rozdílech v politice odminování nejen mezi jednotlivými entitami a kantony. Dochází v procesech odminování k diskriminaci/opomíjení menšinových komunit, tj. např. lokalit v RS nyní či dříve osídlených Bosňáky? Takto položená otázka, resp. odpovědi na ni, by mohla autora dále vést k obecnějšímu zhodnocení kvality soužití mezi jednotlivými etniky BaH.

Problémy nosné části práce spočívají také v nekvalitně připravené metodologii a metodice terénního výzkumu. Samotný tento výzkum pak působí spíše jako „vedlejší produkt výletu do Sarajeva s krátkou návštěvou Mostaru“. Přitom zrovna v těchto urbánních lokalitách není přítomnost pozemních min významnějším problémem. Rozhovory s „kavárenskými povaleči v Rajvu“, str. 26 a 27, se tak z hlediska zpracování tématu

bakalářské práce nejeví jako příliš relevantní, což autor sám ostatně přiznává. Diskutabilní je i avizované uplatnění kvalitativního přístupu, neboť charakter přiloženého dotazníku nasvědčuje a interpretace z něj získaných dat často potvrzuje také využití přístupu kvantitativního.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Z hlediska jazykového je práce na ucházející úrovni. K citacím a odkazům nemám významnějších připomínek.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Za poměrně zdařile zvládnuté považuji úvodní kapitoly práce. Naopak část věnující se vymezené problematice v současnosti již vzhledem ke svému rozsahu (7 str.) nenabízí a ani nemůže nabídnout „vyčerpávající“ odpovědi na výzkumné otázky. Nízkou kvalitou této části práce podtrhuje nezvládnutá metodologie a především velmi problematická realizace terénního výzkumu. Z hlediska formálního nemá práce významnějších vad.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Na příkladu bývalé Jugoslávie a konkrétně BaH vysvětlete/diskutujte vztah mezi místním jazykem či jazyky a politikou s přihlédnutím ke konfliktním událostem konce minulého století.

Jaká je, dle Vašeho názoru, v současnosti kvalita mezinárodních vztahů v BaH?

Jak byste zhodnotil roli mezinárodního faktoru v procesech rozpadů Jugoslávií?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci hodnotím známkou dobře a doporučuji k obhajobě.

Datum:

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.